

Fråga om avräkning från dagar med föräldrapenning för tidigare utgiven motsvarande förmån i Norge.

Lagrum:
12 kap. 33 § socialförsäkringsbalken

Försäkringskassan beslutade den 3 januari 2012 att dra av 390 dagar från de dagar med föräldrapenning som kan betalas ut för P.H:s barn, fött 2011. Detta innebar att det inte återstod några dagar på sjukpenningnivån. *Försäkringskassan* motiverade sitt beslut med att P.H:s hustru hade fått en norsk förmån som motsvarar svensk föräldrapenning på sjukpenningnivån under 56 veckor med början den 29 november 2010. I Norge läggs utbetalning av full ersättning för en vecka ut på veckans fem vardagar vilket motsvarar sju dagar per vecka i Sverige. *Kassan* ändrade inte beslutet vid omprövning den 24 januari 2012.

P.H. överklagade *Försäkringskassans* omprövningsbeslut hos förvaltningsrätten och yrkade att fördelningen av de avdragna dagarna skulle göras på så vis att av de 90 dagar med föräldrapenning han hade kvar för barnet skulle 60 avse dagar med sjukpenningnivå och 30 dagar på lägstanivå. Han anförde bl.a. följande. 60 dagar på sjukpenningnivå är reserverade för den ena föräldern och kan normalt inte överlåtas till den andra. Eftersom dessa dagar nu har tagits bort så har hans rättighet att vara hemma med sitt barn förändrats radikalt. Han menar att *Försäkringskassans* tolkning av reglerna går emot intentionen i regelverket, att pappan ska ha möjlighet att vara hemma med sitt barn.

Förvaltningsrätten i Göteborg (2012-12-05, ordförande Hasselberg) yttrade, efter att ha redogjort för tillämpliga bestämmelser, m.m. [se Högsta förvaltningsdomstolens dom]: Frågan i målet är om de 60 dagar med ersättning enligt sjukpenningnivå som är reserverade för den ena föräldern ska undantas vid avräkning av dagar på grund av utländsk förmån, samt om föräldrapenning kan lämnas för samma tid som motsvarande förmån enligt utländsk lagstiftning lämnas för samma barn. – För de första 180 dagarna ska avräkning göras mot dagar med ersättning enligt sjukpenningnivå. Därefter ska avräkning göras antingen mot dagar med sjukpenningnivå eller med lägstanivå beroende på den utländska ersättningens art. Om ersättningen grundas på inkomst av förvärvsarbete så görs avräkningen mot dagar på sjukpenningnivå, annars mot dagar på lägstanivå. Av handlingarna i målet framgår att den ersättning som barnets andra förälder fått från Norge grundar sig på inkomst av förvärvsarbete, och avräkning ska därför i första hand göras mot dagar med ersättning enligt sjukpenningnivå. Tidsperioden under vilken den utländska förmånen har utbetalats motsvarar 390 kalenderdagar, och det är således 390 dagar som ska avräknas. – *Förvaltningsrätten* bedömer att avräkningen av dagar på grund av utländsk förmån har gjorts enligt gällande regler. Det finns ingen laglig

möjlighet att undanta 60 dagar med ersättning enligt sjukpenningnivå vid avräkningen. – Förvaltningsrätten finner att Försäkringskassan haft fog för sitt beslut. Överklagandet ska därför avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

P.H. fullföljde sin talan hos kammarrätten och anförde bl.a. att hänsyn borde tas till att hans hustru valde att vara hemma under längre tid mot att hon fick en lägre ersättning. Att all avräkning sker mot föräldrapenning på sjukpenningnivå innebär att pappadagarna försvinner.

Försäkringskassan ansåg att överklagandet skulle avslås och anförde följande. Totalt 390 dagar enligt sjukpenningnivå ska avräknas från de dagar som föräldrapenning kan betalas ut för ett barn fött den 1 januari 2011. Ersättningen som var utbetald i Norge grundade sig på inkomst av förvärvsarbete. Det finns inte stöd i bestämmelserna om avräkning att undanta de 60 dagar enligt sjukpenningnivån som är reserverade för den ena föräldern när avräkning av dagar ska göras. Först ska det göras en avräkning och därefter kan eventuellt återstående dagar fördelas enligt bestämmelserna i 12 kap. socialförsäkringsbalken, SFB.

Kammarrätten i Göteborg (2014-04-07, Hagard Linander, Lindvall, Röambo, referent) yttrade: Försäkringskassan beslutade den 3 januari 2012 att dra av 390 dagar från de dagar med föräldrapenning som kan betalas ut för P.H:s barn som föddes den 1 januari 2011. – Frågan i målet är om de 60 dagar med ersättning enligt sjukpenningnivå som är reserverade för den ena föräldern ska undantas vid avräkning av dagar på grund av att en utländsk föräldraförmån har betalats. – I Norge kan en förälder vara hemma i 46 veckor med full ersättning eller 56 veckor med 80-procentig ersättning. – Av handlingarna framgår att den ersättning som barnets mor har fått grundar sig på inkomst av förvärvsarbete och avräkning ska därför i första hand göras mot dagar med ersättning på sjukpenningnivå. Hel föräldrapenning under en vecka i Norge motsvarar fem ersättningsdagar. I Sverige betalas föräldrapenningen däremot ut per kalenderdag. För att få full ersättning för en hel vecka måste föräldern här ta ut föräldrapenning i sju dagar. Om hel föräldrapenning skulle ha lämnats i Sverige för motsvarande tid som föräldrapenning har lämnats i Norge skulle ersättning ha lämnats för 390 kalenderdagar. Det är därför 390 dagar som ska dras av från de 480 dagarna med svensk föräldrapenning som föräldrar gemensamt har rätt till. Det saknas laglig möjlighet att undanta de 60 dagarna enligt sjukpenningnivå som enligt de svenska bestämmelserna om föräldrapenning inte kan överlåtas till den andre föräldern (s.k. pappadagar) från avräkningen. – Kammarrätten avslår överklagandet.

P.H. fullföljde sin talan hos Högsta förvaltningsdomstolen och anförde bl.a. följande. Hans hustru utnyttjade den möjlighet som finns i Norge att ta ut föräldrapenning under 56 veckor. Då motsvarar ersättningen 80 procent av inkomsten. Huvudregeln är dock att man under 46 veckor får 100 procent av sin inkomst som föräldrapenning. Det är denna maximala

ersättning som bör jämföras med att man i Sverige tar ut maximal föräldrapenning om 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten under sju dagar per vecka. Därför ska endast 322 dagar räknas av och då finns 68 dagar kvar på sjukpenningnivån. Att man i Norge väljer en lägre ersättningsnivå under en förlängd period är att likställa med att man i Sverige väljer att inte ta ut föräldrapenning sju dagar i veckan, dvs. väljer att förlänga tiden med ersättning.

Försäkringskassan bestred ändring och anförde bl.a. följande. I Sverige saknas möjlighet att ta ut föräldrapenning på ett sätt som exakt motsvarar vad som är möjligt i det norska systemet. I Norge fördelas betalningen av föräldrapenning på fem dagar i veckan oavsett om förmånen utges under 46 eller 56 veckor. Föräldrapenning i Sverige enligt sjukpenningnivån är beräknad per kalenderdag. I Sverige fördelas således full föräldrapenning för en vecka på sju dagar. Därför kan föräldrapenning med 80 procent under 56 veckor i Norge inte jämföras med att ta ut färre dagar per vecka i Sverige. För att en förälder som tar ut föräldrapenning i Sverige ska få motsvarande kompensation som en förälder som får motsvarande förmån i ett land med fem ersättningsdagar per vecka, måste föräldern ta ut föräldrapenning sju dagar per vecka. Ersättningsnivån på den utländska förmånen ska inte beaktas.

Högsta förvaltningsdomstolen (2015-03-23, Jermsten, Almgren, Knutsson, Nymansson, Bull) yttrade:

Skälen för avgörandet

Den rättsliga regleringen m.m.

Enligt 12 kap. 12 § första stycket SFB lämnas föräldrapenning med anledning av ett barns födelse under högst 480 dagar sammanlagt för föräldrarna. Har föräldrarna gemensam vårdnad om ett barn får enligt 15 § vardera föräldern föräldrapenning under hälften av denna tid. Av 17 § framgår att en förälder kan avstå rätten att få föräldrapenning till förmån för den andra föräldern. Detta gäller dock inte föräldrapenning på sjukpenningnivån såvitt avser en tid om 60 dagar för varje barn. Det följer av 19 § att ersättning kan lämnas för 390 dagar på sjukpenning- eller grundnivån och för 90 dagar på lägstanivån.

I 12 kap. 33 § SFB anges att om en förälder har fått en förmån enligt utländsk lagstiftning, som motsvarar föräldrapenning med anledning av ett barns födelse, ska den tid som den utländska förmånen har lämnats för räknas av från det högsta antal dagar som föräldrapenning kan lämnas för enligt 12 §.

Av 12 kap. 34 § SFB framgår att avräkning enligt 33 § i första hand ska göras från de dagar som föräldern själv har rätt till. För återstående dagar som ska räknas av gäller att om den utländska förmånen grundas på inkomst av anställning eller av annat förvärvsarbete, ska avräkning i första hand göras från de dagar för vilka föräldrapenning kan lämnas på sjukpenningnivån.

I förarbetena anges bl.a. följande. För att undvika att oavkortade föräldrapenningförmåner utges från två eller flera länder för vård av samma barn bör det finnas möjlighet att avräkna perioder under vilka förmåner har utgetts för ett barn enligt ett annat lands lagstiftning vid beviljandet av motsvarande förmån för samma barn enligt svensk lagstiftning, dvs. en form av sammanläggning till nackdel för den försäkrade i fråga om den tidsrymd under vilken en förmån längst kan ges ut. Det antal dagar för vilka föräldrapenning högst kan utges sammanlagt till föräldrarna ska minskas med de ersättningsdagar som utgetts för barnet enligt den utländska lagstiftningen. Avräkning ska göras oavsett vem av föräldrarna som uppburit ersättningen. Dagar för vilka den ena föräldern har uppburit ersättning enligt ett annat lands lagstiftning kan således räknas av från dagar med föräldrapenning som den andra föräldern önskar ta ut. (Prop. 1994/95:197 s. 17 och 25 f.)

I målet är rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen tillämplig.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Av 12 kap. 33 § SFB framgår att avräkning ska ske på så sätt att det är den tid som den utländska förmånen har lämnats för som ska räknas av från det högsta antal dagar som föräldrapenning kan lämnas för. Att utgångspunkten för avräkningen endast ska vara den tid som den utländska förmånen har lämnats för framgår även av förarbetena. Där anges att det är dagar med den utländska förmånen som ska räknas av från dagar som föräldrapenning kan lämnas för. Det förhållandet att P.H:s hustru hade möjlighet att få en högre ersättning under 46 veckor påverkar således inte det antal dagar som ska avräknas.

I Norge utbetalas ersättningen endast för fem dagar per vecka. I Sverige motsvarar denna maximala utbetalning per vecka att föräldrapenning betalas ut för veckans alla dagar. Avräkning ska således ske med sju dagar för varje uttagen vecka i Norge.

Eftersom P.H:s hustrus ersättning grundades på inkomst av anställning, ska enligt 12 kap. 34 § SFB avräkning i första hand göras från de dagar för vilka föräldrapenning kan lämnas på sjukpenningnivån.

Det förhållandet att det enligt 12 kap. 17 § SFB finns en begränsning i möjligheten för en förälder att avstå rätten att få föräldrapenning till förmån för den andra föräldern påverkar inte den avräkning som ska ske enligt 12 kap. 33 §.

Mot denna bakgrund, och då en sådan avräkning får anses förenlig med unionsrätten, ska överklagandet avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Mål nr 3306-14, föredragande Elin Kristensson